KUTSESTANDARD

Valgustaja, tase 4

Kutsestandard on dokument, milles kirjeldatakse tööd ning töö edukaks tegemiseks vajalike oskuste, teadmiste ja hoiakute kogumit ehk kompetentsusnõudeid. Kutsestandardeid kasutatakse õppekavade koostamiseks ja kutse andmiseks.

Kutsenimetus	Eesti kvalifikatsiooniraamistiku (EKR) tase
Valgustaja, tase 4	4

A-osa
KUTSEKIRJELDUS

A.1 Töö kirjeldus
Valgustaja töö eesmärk on sündmuse nähtavaks tegemine. Valgustaja vastutab nii loominguliselt kui tehniliselt siseinterjööri ja välivõtete valgusefektide saavutamise eest läbi valguse paigutuse, tugevuse ja värvilahenduste. Ta teeb koostööd lavastaja/režissööri, valguskujundaja, operaatori ja kunstnikuga. Valgustaja orienteerub valgustuse iseärasustes ja väljendusvahendites. Ta leiab sobiva tehnoloogilise lahenduse, kasutades erinevaid seadmeid ja arvestades looduslikke ning tehnilisi tingimusi. Valgustaja on võimeline lahendama mittestandardseid olukordi ja looma positiivse suhtluskeskkonna. Ta võib töötada kollektiivi liikmena, vabakutselise loovisikuna jne. Vajalik on pidev enesetäiendamine. Lisaks valgustajale tegutseb kutsealal ka valgusmeister, tase 6, kes teeb lisaks valgustajatööle tootja ettenähtud perioodilist valgustehnika hooldust ja juhendab selle tegemist, tunneb sündmuse stsenaariumit ning valgustehnilisi vajadusi, juhendab sündmuse valgustehnilist montaaži ning suunamist ja töötab valguspuldiga, mängib maha sündmuse eelprogrammeeritud valguspartituuri. Valgusmeister saab spetsialiseeruda valguskujundajaks, kes töötab välja sündmuse valguskujundamise kontseptsiooni ja loob valgusrežii.
A.2 Tööosad
A.2.1 Valgustehnika paigaldamine, säilitamine ja hooldamine 1. Seadmete paigaldamine. 2. Seadmete suunamine. 3. Seadmete säilitamine. 4. Seadmete hooldamine. 5. Seadmete transportimine. A.2.2 Sündmuse teenindamine 1. Seadmete järelevalve. 2. Jälgimisprožektori kasutamine. 3. Seadmete ringipaigutamine sündmuse ajal. 4. Eriefektide kasutamine.
A.3 Töö keskkond ja eripära
Tööaeg sõltub proovide ja etenduste/sündmuste ajast, töötatakse ka õhtuti/öösiti ja nädalavahetustel. Töö võib toimuda nii siseruumis kui vabas õhus ja on vahelduva iseloomuga. Töö on kõrgendatud ohuga (nt töötamine kõrgustes, raskuste tõstmine), võib esineda kokkupuudet tervistkahjustavate faktoritega (nt tolm, müra, alavalgustatud keskkond). Vastavalt tööülesandele võib esineda sundasendis töötamist. Takistuseks valgustajana töötamisel võivad olla nägemis- ja/või kuulmisvaegused, piiranguid tööülesannete täitmiseks seab epilepsia põdemine.
A.4 Töövahendid
Valgusaparatuur, valguspult, arvuti.

A.5 Tööks vajalikud isikuomadused
Töös on olulised loovus, teenindusvalmidus, analüüsivõime, pingetaluvus, vastutustunne, tulemusele orienteeritus, algatusvõimelisus.
A.6 Kutsealane ettevalmistus
Valgustajaks saab õppeasutuses õppides või kutsealal töötades ja end täiendades.
A.7 Enamlevinud ametinimetused
Valgustaja.

B-osa
KOMPETENTSUSNÕUDED

B.1 Kutse struktuur
Selle kutse taotlemisel tuleb tõendada kõik kompetentsid.

B.2 Kompetentsid

KOHUSTUSLIKUD KOMPETENTSID

B.2.1 Valgustehnika paigaldamine, säilitamine ja hooldamine	EKR tase 4
Tegevusnäitajad: 1. Paigaldab seadmed vastavalt joonistele (paigutusplaan, signaali jaotusplaan ja energia jaotusplaan) ja arvestades ohutusnõudeid (nt ettenähtud turvatrossid, riputuskonksud). 2. Suunab seadmed vastavalt suunanimekirjale/-plaanile ja valguskujundaja juhendamisele. 3. Säilitab seadmed selleks ettenähtud kohas ja viisil (nt transportkastid, ladu), arvestades ohutusnõudeid ja tootja nõudeid. 4. Hooldab seadmeid, lähtudes seadme tootja nõuetest ja asutuses kehtestatud hooldusjuhendist. 5. Tagab seadmete turvalise pakendamise seadmete transportimiseks, lähtudes juhenditest, ohutus- ja tootja nõuetest.	
B.2.2 Sündmuse teenindamine	**EKR tase 4**
Tegevusnäitajad: 1. Kõrvaldab sündmuse ajal tekkinud pisirikked vastavalt oma pädevusele. 2. Kasutab sündmuse jooksul jälgimisprožektorit, lähtudes sündmuse kontseptsioonist. 3. Paigutab seadmed sündmuse ajal ümber, lähtudes kontseptsioonist ja paigutusplaanist. 4. Vajadusel kasutab sündmuse ajal eriefektide seadmeid (nt tossumasin, mullimasin, vahumasin), lähtudes kasutusjuhenditest.	

KUTSET LÄBIVAD KOMPETENTSID

B.2.3 Valgustaja, tase 4 kutset läbiv kompetents	EKR tase 4
Tegevusnäitajad: 1. Arendab oma tööalaseid teadmisi ja oskusi. Kasutab ära arengu- ja koolitusvõimalused. 2. Kasutab korrektset suhtluskeelt ja erialast, sh inglisekeelset terminoloogiat. Kasutab ühte võõrkeelt tasemel A2 (vt lisa 1 Keelte oskustasemete kirjeldused). 3. Kasutab oma töös digioskuste osaoskusi Info haldamine, Suhtlemine digikeskkondades, Sisuloome ja Turvalisus (vt lisa 2 Digioskused). 4. Töötab hästi situatsioonides, mis nõuavad avatust uute ideede ja kogemuste suhtes. Läheneb olukordade ja probleemide lahendamisele innovaatiliselt ja loovalt. Talub ebamääraseid olukordi ja situatsioone ning oskab ära kasutada neist tulenevaid positiivseid võimalusi.	

5. Reageerib ootamatutele olukordadele adekvaatselt. Reageerib muutustele ja kohaneb nendega hästi. Analüüsib ebaõnnestumisi ja oskab eksimustest õppida. Suhtub kriitikasse mõistvalt ja suudab sellest õppida. 6. Kohaneb meeskonnaga ja loob meeskonnavaimu. Teeb koostööd kolleegidega, arvestades organisatsiooni struktuuri ning erinevate üksuste funktsioone ja pädevust. Osaleb positiivse töökeskkonna loomises. Täidab oma rolli meeskonna liikmena. Probleemide ilmnemisel teavitab vahetut juhti. 7. Arvestab protsesside ja tegevuste finantsilist poolt. On täpne ja kasutab ressursse (nt aeg, töövahendid) efektiivselt ning peab kinni kellaaegadest ja tähtaegadest. 8. Järgib oma töös tuleohutuse ja elektriohutuse eeskirju ning ohutus- ja turvanõudeid, kasutab isiku- ja töökaitsevahendeid. Hindab töökeskkonna võimalikke riske (nt välistingimustes, valgustamisel libedal pinnasel, kõrguses, liikluses, sadamas, tehases, autorallil). Järgib valgustehnika eripäraseid ohutusnõudeid (nt valgustustehnika kinnitamine, valgustustehnika kaal ja konstruktsioon ning aluste stabiilsus). Probleemide ilmnemisel teavitab koheselt vahetut juhti. 9. Tugineb oma töös teadmistele elektrotehnikast ja füüsikast. Tunneb üldist paigaldustehnikat, elektriala tarvikuid, materjale ja tööriistu ning kasutab neid paigaldustöödel. 10. Järgib oma töös kutsealaga seonduvaid õigusakte ja regulatsioone, nt organisatsiooni sisekorraeeskirja, ametijuhendit, organisatsiooni head tava, eetilisi tõekspidamisi.

C-osa
ÜLDTEAVE JA LISAD

C.1 Teave kutsestandardi koostamise ja kinnitamise kohta ning viide ametite klassifikaatorile	
1. Kutsestandardi tähis kutseregistris	19-10042019-1.5/4k
2. Kutsestandardi koostajad	Kalle Karindi, Focuspoint OÜ Anton Kulagin, vabakutseline valguskujundaja Olev Luhaäär, E&T OÜ Andres Sarv, SA Teater Vanemuine Margus Vaigur, SA Endla Teater, Tartu Ülikooli Viljandi Kultuuriakadeemia
3. Kutsestandardi kinnitaja	Kultuuri Kutsenõukogu
4. Kutsenõukogu otsuse number	15
5. Kutsenõukogu otsuse kuupäev	10.04.2019
6. Kutsestandard kehtib kuni	07.11.2023
7. Kutsestandardi versiooni number	4
8. Viide Ametite Klassifikaatorile (ISCO 08)	3435 Muud kunsti- ja kultuurivaldkonna keskastme spetsialistid
9. Viide Euroopa kvalifikatsiooniraamistikule (EQF)	4
C.2 Kutsenimetus võõrkeeles	
Inglise keeles	gaffer
Inglise keeles	Lighting technician, level 4
C.3 Lisad	
Lisa 1 Keelte oskustasemete kirjeldused	
Lisa 2 Digioskused	